

Využití didaktické techniky v prostředí mateřských škol

Mária Barbora Kopčanová

Bakalářská práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Mária Barbora Kopčanová**
Osobní číslo: **H18762**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství pro mateřské školy**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Využití didaktické techniky v prostředí mateřských škol**

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury zaměřené na didaktickou techniku v předškolním vzdělávání.

Vymezení teoretických východisek týkajících se práce učitele mateřské školy s didaktickou technikou.

Příprava metodiky výzkumné části, stanovení cílů a výzkumných otázek.

Realizace kvalitativně orientovaného výzkumu prostřednictvím interview s učiteli mateřských škol.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi mateřských škol.

Forma zpracování bakalářské práce: **Tištěná/elektronická**
Jazyk zpracování: **Slovenština**

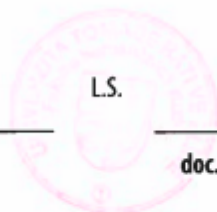
Seznam doporučené literatury:

- Círus, L., Manénová, M., Škoda, J., & Šimonová, I. (2019). *Teachers' attitudes towards ICT and their reflection in the pupils' digital literacy*. Ústí nad Labem: Educa PF UJEP.
- Epstein, A. S. (2015). Using Technology Appropriately in the Preschool Classroom. *Extensions: Curriculum Newsletter from HighScope*, 28(1), 1-12.
- Friedmann, Z. (2018). *Trendy a aspekty ve výuce techniky a informatiky pro potřeby mateřských a základních škol*. Brno: Masarykova univerzita.
- Matějček, Z. (2005). *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte: normy vývoje a vývojové milníky z pohledu psychologa: základní duševní potřeby dítěte: dítě a lidský svět*. Praha: Grada.
- Polakovič, P., Dubovská, R., & Hennyeyová, K. (2016). *Informačné a komunikačné technológie – prostriedok zvyšovania efektivity edukačného procesu*. Praha: Extrasystem Praha.
- Slávik, M., Husa, J., & Miller, I. (2007). *Materiální didaktické prostředky a technologie jejich využívání*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Institut vzdělávání a poradenství.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Beata Horníčková**
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **7. října 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, Ph.D.
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 27. listopadu 2020

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a).
V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně 18.3.2021

1) Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací.

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Táto bakalárska práca je kvalitatívne orientovaná a výskumná metóda, ktorá bola pre tento typ práce daná bolo polo štruktúrované interview. Zameriava sa na využitie didaktických technológií v prostredí materských škôl. Teoretická časť objasňuje čo digitálne technológie sú a ako ich môžeme využívať v materskej škole pri vzdelávaní detí. Taktiež sú v nej opísané rozličné programy, ktoré môžeme využívať v materskej škole. Praktická časť je zameraná na výskum, ktorý pozostáva zo zisťovania aké didaktické technológie sa používajú v materskej škole. V praktickej časti bolo použité polo štruktúrované interview. Výskumný súbor tvorilo osem učiteliek, ktoré odpovedali na otázky ohľadne didaktických technológií. Z výskumu sme zistili že najviac používané sú interaktívne tabule a najmenej používané sú tablety.

Kľúčové slová: didaktické technológie, tablet, interaktívna tabuľa, predškolské vzdelávanie

ABSTRACT

This bachelor thesis is qualitatively oriented and there search method that was given for this type of work was a semi-structured interview. It focuses on the use of didactic technologies in the environment of kindergartens. The theoretical part clarifies what digital technologies are and how we can use them in kindergarten to educate children. It also describes variol programs that we can use in kindergarten. The practical part is focused on research, which consists of fading out chat didactic technologies are used in kindergarten. In the practical part, a semi-structured interview was used. There search group consisted of eight teachers who answered questions about didactic technologies. Research has shown that interactive white boards are the most commonly used and tablets are the least used.

Keywords: didactic technologies, tablets, interactive white board, preschool education

Týmto by som chcela poďakovať pani PhDr. Beate Horníčkovéj za odborné vedenie mojej bakalárskej práce, trpezlivosť a cenné rady.

Ďakujem všetkým osloveným participantkám, ktoré si našli čas a pomohli mi s výskumom.

Taktiež by som chcela poďakovať mojej mame, ktorá ma po celý čas štúdia podporovala a bez ktorej by som to nezvládla.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 INFORMAČNÁ GRAMOTNOSŤ	12
1.1 INFORMAČNÁ GRAMOTNOSŤ V MATERSKEJ ŠKOLE	12
1.2 DIGITÁLNA GRAMOTNOSŤ	13
1.2.1 Bee - bot v materskej škole	14
1.3 POČÍTAČOVÁ GRAMOTNOSŤ	14
1.4 MEDIÁLNA GRAMOTNOSŤ	15
2 DIGITÁLNE TECHNOLOGIE AKO DIDAKTICKÉ PROSTRIEDKY	16
2.1 VZDELÁVACÍ SOFTVÉR	17
3 POUŽÍVANIE „ICT“ V MATERSKEJ ŠKOLE	19
3.1 VYUŽITIE DIGITÁLNYCH TECHNOLOGÍ NA PRÍPRAVU PRIEBEHU VZDELÁVANIA V MATERSKEJ ŠKOLE.....	19
3.2 UČITEĽ A PRÍPRAVA NA AKTIVITU S DEŤMI.....	19
3.3 DIDAKTICKÉ TECHNOLOGIE AKO DIDAKTICKÝ PROSTRIEDOK.....	20
3.4 OBLASTI VYUŽITIA DIDAKTICKÝCH TECHNOLOGÍ.....	21
3.4.1 Svet okolo nás	21
3.4.2 Rozvoj motoriky.....	21
3.4.3 Vnímanie priestoru.....	21
3.4.4 Verbálne zručnosti	22
4 DIGITÁLNE TECHNOLOGIE	23
4.1 TABULE.....	23
4.1.1 Interaktívna tabuľa	23
4.2 FOTOAPARÁTY	24
4.3 POČÍTAČ.....	24
4.3.1 Koľko času by mali deti tráviť pri počítači	25
4.4 TABLET	25
4.4.1 Tablet v materskej škole.....	25
5 DIGITÁLNE TECHNOLOGIE V MATERSKEJ ŠKOLE	27
5.1 ZAKOMPONOVANIE DIGITÁLNEHO KÚTIKA DO MATERSKEJ ŠKOLY	27
5.1.1 Priestorové podmienky.....	27
5.1.2 Materiálne podmienky	28
5.1.3 Personálne podmienky	28
5.1.4 Ďalšie podmienky.....	28
5.2 AKO POUŽÍVAJÚ DIGITÁLNE TECHNOLOGIE ZAHRANIČNÉ ŠKOLY	29
5.2.1 Materská škola Escola Parque.....	29

5.2.2	Gamesley Early Excellence Center	30
5.2.3	Homerton Childrens Center	30
5.3	AKO DIGITÁLNE TECHNOLOGIE OVPLYVŇUJÚ DETI.....	30
6	POČÍTAČOVÉ PROGRAMY	32
6.1	KIDSMART	32
6.1.1	Používanie programu KidSmart.....	32
6.2	PÄŤ SOFTVÉROV	33
6.3	DYSKOM SK	33
6.3.1	DysCom SK u detí predškolského veku.....	34
II	PRAKTICKÁ ČASŤ	35
7	CHARAKTERISTIKA VÝSKUMU	36
7.1	CIELE VÝSKUMU.....	36
7.1.1	Čiastkové ciele	36
7.2	VÝSKUMNÉ OTÁZKY.....	36
7.3	VÝSKUMNÁ METÓDA.....	37
7.4	SPRACOVANIE DÁT	37
7.5	VÝBER VÝSKUMNÉHO SÚBORU.....	38
7.5.1	Charakteristika výskumného súboru	38
8	INTERPRETÁCIA VÝSLEDKOV	42
8.1	TECHNOLÓGIE AKO SÚČASŤ ŽIVOTA	42
8.2	INTERAKTÍVNA TABUĽA - NAJČASTEJŠIE POUŽÍVANÁ DIDAKTICKÁ TECHNIKA.....	43
8.3	VŠESTRANNÉ VYUŽÍVANIE DIDAKTICKÝCH TECHNOLOGIÍ	44
8.4	KLADNÉ SKÚSENOSTI S DIDAKTICKÝMI TECHNOLOGIAMI	45
9	ZÁVERY VÝSKUMU	47
10	DISKUSIA.....	48
10.1	LIMITY	49
11	ODPORÚČANIA PRE PRAX	50
	ZÁVER	51
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	52
	ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK.....	55

ÚVOD

Digitálne technológie je pojem pod ktorým, si veľa pedagogických pracovníkov predstaví interaktívne tabule, tablety, televízie apod. Ale ktoré z týchto didaktických technológií sa v materských školách používajú, akým spôsobom a ako pomáhajú deťom vo vzdelávaní? Práve to som sa snažila v mojej bakalárskej práci zistiť.

Cieľom teoretickej časti v bakalárskej práci bolo objasniť základné teoretické východiská, ktoré sa týkajú práve didaktických technológií. Z počiatku som si nebola istá či nájdem dostatok zdrojov, ale čím viac som hľadala tým viac som nachádzala zdroje, kde sa píše o používaní didaktických technológií v materských školách. V prvej kapitole hovorím o pojmoch ako digitálna, informačná, počítačová a mediálna gramotnosť. Druhá kapitola pozostáva zo vzdelávacieho programu. V tretej kapitole píšem o tom, ako sa dajú didaktické technológie použiť v materských školách. Ďalej sa môžete dočítať o tom, ako používajú didaktické technológie zahraničné školy a čo potrebujeme k tomu, aby sme vytvorili napr. digitálny kútik v našej materskej škole. Taktiež si myslím, že je dôležité aby sme spomenuli to, ako môžu digitálne technológie ovplyvniť deti. A v poslednom rade by sme mali vedieť, koľko času by mali deti pri digitálnych technológiách tráviť.

Cieľom praktickej časti bolo zistiť aké didaktické technológie sa používajú v materskej škole, ako vnímajú učiteľky didaktické technológie a v poslednej rade sme chceli zistiť akým spôsobom učiteľky používajú didaktické technológie. Oslovila som osem participantiek, s ktorými som robila polo štruktúrované interview a na základe získaných dát, som bola schopná odpovedať na výskumné otázky a dospieť k potrebným zisteniam.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 INFORMAČNÁ GRAMOTNOST

Prvé väčšie zmienky o nejakom type informačne – komunikačných technológiách a ich zaznamenávaní, prenosi a multiplikácií informácií v rýchlom tempe sme zaznamenali v dvadsiatom storočí. V tomto období vznikali nové techniky ako počítače, mobilné telefóny či dokonca kamery. Tento rýchly rozmach technológií spôsobil v osemdesiatych a deväťdesiatych rokoch dvadsiateho storočia prelom v chápaní spoločnosti ako informačnej. Tým že sa zaviedol internet dostal svet z cela novú možnosť komunikácie a vyhľadávania si množstva informácií vo veľmi krátkom čase. V dvadsiatom prvom storočí sa za jednu z kľúčových kompetencií začala považovať informačná gramotnosť. Keby sme chceli nájsť definíciu informačnej gramotnosti stačilo by nám zájsť do najbližšej knižnice, ale keď sa nad tým skúsime zamyslieť tak sa dá povedať že informačná gramotnosť znamená nejakú schopnosť vyhľadávania informácií ktoré potrebujeme, a následne ich efektívne využiť. Koho môžeme považovať za informačne gramotného? Informačne gramotný je človek, ktorý efektívne používa informačné zdroje na podporu svojho učenia v rôznych kontextoch, taktiež dokáže komunikovať a prezentovať zistené informácie. V odbornej literatúre sa pojem informačná gramotnosť objavil v roku 1974 a to zásluhou riaditeľa IIA (Information Industry Association) Paula Zurowskiho. Ten považoval za informačne gramotného človeka, ktorý je pripravený používať informačné zdroje pri práci a taktiež sa naučil pri riešení problémov používať väčšiu škálu techník, informačných nástrojov a primárnych zdrojov (Polakovič, et al., 2016).

Ako si už z názvu môžeme všimnúť naša prvá kapitola sa bude obsahovo zameriavať na gramotnosť samotnú a následne na gramotnosť v materskej škole. Na začiatok sme si definovali históriu informačnej gramotnosti a jej definíciu, čo nám umožňuje venovať sa ďalej informačnej gramotnosti v materskej škole. Nasledovať budeme kapitolami ako digitálna gramotnosť všeobecne a v materskej škole, počítačovou gramotnosťou a mediálnou.

1.1 Informačná gramotnosť v materskej škole

Na to aby sme mohli rozvíjať v materskej škole informačnú gramotnosť potrebuje materská škola spĺňať určité podmienky. Úplne ako prvé na čo musí škola myslieť sú priestorové podmienky. Potrebujú mať technické vybavenie ktorého súčasťou je softvér a hardvér, ktorý je určený výhradne pre materské školy (Balážová, 2009).

Autorka Pekárová (2009) popísala štyri aspekty na ktoré by sme si pri používaní digitálnych technológií mali dávať pozor. Tieto aspekty sú nasledovné:

1. Materiálny – do ktorého patria všetky technológie ktoré používame
2. Organizačné – sem spadajú potrebné veci na to, aby bola výuka úspešná
3. Bezpečnostná – sem spadajú všetky rizika, ktoré by používanie technológií mohlo mať
4. Didaktické – ako využiť technológie aby rozvíjali osobnosť dieťaťa (Pekárová, 2009).

V tejto podkapitole sme sa dočítali o tom, že je dôležité aby trieda spĺňala priestorové podmienky. Myslím si, že ideálne je aby mala trieda vyhradený kútik v ktorom si budú deti rozvíjať informačnú gramotnosť. Taktiež je ale dôležité aby sme pri používaní digitálnych technológií dávali pozor na to aké digitálne technológie do našej materskej školy zvolíme. Ďalej je dôležité aby sme vzdelávanie zorganizovali tak, že pre deti bude zaujímavé a prínosné. Mali by sme si taktiež dať pozor na to, čo sa môže stať pri používaní digitálnych technológií napríklad káble a zástrčky by mali mať kryty aby nedošlo ku kontaktu elektriny s dieťaťom a pod. V poslednom rade by sme sa ako učitelia mali zamerať na vhodne zvolené vzdelávacie softvéry, ktoré budú rozvíjať osobnosť dieťaťa. Môže to byť softvér ktorý sa zameriava na akceptáciu druhých a tým pomáha deťom v rozvíjaní ich osobnosti.

1.2 Digitálna gramotnosť

Pojem digitálna gramotnosť môžeme chápať ako zručnosť použiť vyhládané informácie v rôznych formátoch a sú prezentované za pomoci informačných a komunikačných technológií. Vyskytuje sa nám tu jav, ktorý sa v odborných kruhoch označuje ako digital divide čo v preklade znamená digitálne rozdelenie. Tento jav rozdeľuje ľudí na dva tábory a to na tábor ktorý má prístup k moderným informačným a komunikačným technológiám a na tábor ktorý k nim prístup nemá. V Unesco ICT v roku 2011 bolo písané že digitálna gramotnosť je komplex určitých znalostí, zručností a porozumenia, potrebných na prvé používanie digitálnych technológií na učenie, poznávanie v zamestnaní či v každodennom živote. Je to komplex schopností, ktoré nám napomáhajú zmysluplne používať digitálne technológie na potreby, poznávanie či na vyjadrenie svojho osobného rozvoja. Ďalej nám digitálne technológie napomáhajú v riešení problémov či úloh. Taktiež by sme mali rozumieť bezpečnosti a ochrane súkromia v digitálnom svete (Polakovič, et al., 2016).

Súčasťou digitálnej gramotnosti sú znalosti, zručnosti a porozumenie, ktoré je potrebné pre bezpečné a produktívne používanie týchto technológií na vzdelávanie sa nie len v škole ale v každodennom živote. Môžeme hovoriť o súbore schopností.

1. Využívať vhodnú digitálnu technológiu.
2. Využívať viacero digitálnych zdrojov.
3. Následne vyhodnotiť aké znalosti sme z toho získali.
4. Poznať dôsledky, ktoré digitálne technológie prinášajú ako je bezpečnosť, súkromie atď. (Kalaš, 2010).

1.2.1 Bee - bot v materskej škole

Na rozvoj digitálnej gramotnosti v materskej škole môžeme využívať pomôcku s názvom Bee – bot. Bee – bot je pomôcka, ktorá deťom pomáha rozvíjať jak digitálnu gramotnosť tak logické myslenie, matematické predstavy a taktiež tvorivosť. Pomocou bee – botu si deti môžu rozvíjať priestorovú orientáciu, a to tak, že majú deti k dispozícii veľkú mapu sveta, úlohou detí je sa pomocou bee - bota dostať na určitý svetadiel. Napr. keď sa chce dieťa dostať do Afriky musí na bee – bote nastaviť jeho trasu a to tak, že stlačí šípky, ktoré určujú smer bee – bota. Medzi ďalšie pomôcky patria napríklad digitálny mikroskop, ktorý pomôže deťom v prírodovednej oblasti, tak môžeme využiť aj digitálny fotoaparát, videokameru apod. Ak zvolíme vhodné digitálne technológie do materskej školy môžeme pomôcť deťom spoznávať okolie, v ktorom žijú (Kalaš & Moravčík, 2012).

1.3 Počítačová gramotnosť

Súčasťou digitálnej gramotnosti je v dôsledku používania počítača ako zdroj informácií aj počítačová gramotnosť. Môžeme ju definovať ako podradený termín, ktorého kompetencie tvoria súčasť informačných technológií (Strýčková, 2014).

Obdobie prvých počítačov môžeme pomenovať aj obdobím kedy sa vytvoril pojem počítačová gramotnosť, ktorá zahŕňala najmä zručnosti, ako zapnúť a vypnúť počítač, písanie a práca na klávesnici a s myšou či vloženie CD (DiSessa, 2000).

Môžeme povedať že pojem počítačová gramotnosť, je pojem ktorý zahŕňa nejaké určité vedomosti a zručnosti v používaní počítača a podobných zariadení ako je napríklad tablet, skener a podobne ako pracovné nástroje, ktoré nám pomáhajú vo vytváraní multimediálnych dokumentov alebo pre vyhľadávanie informácií (Polakovič, et al., 2016).

Autor Blažko (2013) uvádza, že počítačovou gramotnosťou rozumieme dôležitú súčasť života každého človeka, ktorá nám napomáha pri získavaní rôznych druhov informácií, poznatkov, vedomostí, ktoré sú základným pilierom pre rozvíjanie zručností, schopností a postojov. A ich aplikovanie do problémových situácií či zapojeniu sa do informačnej spoločnosti.

Vzdelávanie v oblasti počítačovej gramotnosti je pre rýchlo rozvíjajúcu sa modernú spoločnosť veľmi podstatná činnosť. Preto je dôležité rozvíjanie tejto gramotnosti už aj u detí v materských školách, ktoré sa odchodom na základné a stredné školy výučby na počítači nevyhnú.

1.4 Mediálna gramotnosť

Mediálne gramotnú osobu by sme mohli definovať ako osobu, ktorá sa určitým štýlom orientuje v médiách, z dôvodu získania informácií, potrebných či už pre ňu z hľadiska osobného alebo pracovného. V dnešnej dobe sú médiá pre ľudí najrozšírenejší zdroj informácií. Postupne sa médiá stali rozhodujúcou inštitúciou jak pre socializáciu tak pre identifikáciu sa so spoločnosťou, stali sa inštitúciami, ktoré sú schopné zatieniť jak školu, tak rodinu. Médiá majú obrovský vplyv nielen na správanie jedinca, ale aj na jeho životný štýl a celkovú kvalitu jeho života. Spoločnosť Media research v roku 2012 zrealizovala výskum, ktorý sa zaoberal otázkou, koľko času za deň trávia deti pri médiách. Výskumný súbor pozostával zo 705 detí vo veku od 4 až po 14 rokov. Výsledkom výskumu bolo, že v priemere trávia deti pri médiách 4 hodiny denne. Menšie deti vo veku 4 až 9 rokov trávia menej než 4 hodiny denne pri médiách (Polakovič, et al., 2016).

Na základe uvedeného výskumu môžeme vidieť, že médiá nás ovplyvňujú už od nízkeho veku a čím ďalej tým viac sa stávajú súčasťou našich životov. Kamkoľvek sa pohneme médiá nás ovplyvňujú či to chceme alebo nie, či už to je v pracovnom, osobnom, alebo spoločenskom živote, médiá sú stálou súčasťou.

2 DIGITÁLNE TECHNOLOGIE AKO DIDAKTICKÉ PROSTRIEDKY

Technológie sú v živote ľudí pomerne dlhý čas a stále sa vyvíjajú. V tejto kapitole sa zameriavam na to, ako môžeme digitálne technológie chápať, ako s nimi máme správne pracovať, aby naša práca bola efektívna. Myslím si, že zaraďovanie týchto technológií do vzdelávania detí je prínosom. Pre deti to je zaujímavé ozvláštnenie je to pre nich zábavné a atraktívne. Taktiež je ale dôležité aby učiteľ do vzdelávania zaraďil softvéry, ktoré budú deti rozvíjať vo viacerých oblastiach, budú pomáhať deťom zlepšovať sa, odstraňovať nedostatky a zároveň získajú zábavnou formou nové poznatky.

Technológiu vzdelávania môžeme chápať ako teóriu o rôznych technických prostriedkoch, ktoré používame vo vzdelávacom procese (Průcha, 2009).

Technológie ovplyvňujú svet človeka vo viacerých oblastiach. Najčastejšou oblasťou, ktorá je technológiami ovplyvňovaná je škola (Brdička, 2009).

Ako celok tieto prostriedky nazývame výukové médiá, výukové technológie, ale termín, ktorý sa používal v skorších dobách bol didaktická technika. Hovoríme, teda o vizuálnych, zvukových a audiovizuálnych prostriedkoch ako sú data projektor, výukový film, počítač s výukovým programom a pod. (Průcha, 2009).

Predtým, ako učiteľ začne pracovať s digitálnymi technológiami je niekoľko vecí, ktoré je potrebné urobiť. Ako prvé sa musí učiteľ zoznámiť s technológiami a vedieť ich ovládať. Následne sa v ich používaní musí zdokonaľiť a posúvať svoje znalosti smerom k žiakom. V poslednej fáze je učiteľ plný kreativity a je schopný prispôbiť si výukové ciele, plány aj postupy v prospech výučby (Brdička, 2009).

Aby sme zvýšili didaktickú efektívnosť mali by sme vytvoriť väčšie množstvo používania didaktických prostriedkov v každodennom procese vzdelávania. V procese vzdelávania ide práve o to, aby sme zaviedli určité didaktické metódy a pomôcky, ktoré nám napomôžu k tomu, aby si žiak efektívnejšie zapamätal učivo, a tak práve digitálne technológie môžeme zaraďiť medzi tieto prostriedky. Keď zvolíme vhodný počítač, ktorý obsahuje vhodné softvéry na vzdelávanie môžeme vo veľkej miere zefektívniť edukačný proces.

Funkcie počítača boli v minulosti podľa Skinner (1968) tieto:

1. Motivačná funkcia
2. Informačná funkcia

3. Riadiaca funkcia
4. Racionalizačná funkcia

Motivácia vychádza z toho ako je jedinec zameraný, určuje sa podľa toho aké dlhodobé potreby má a určuje charakter pre jeho činnosti. Motivácia vzniká pôsobením dvoch motivačných dispozícií a to vnútornou a vonkajšou.

Informačná funkcia je funkcia ktorá sprostredkováva prenos informácií do pamäte žiaka. Môžeme teda hovoriť o rôznych výkladoch, prednáškach, priamom pozorovaní atď. (Skinner, 1968).

Stager (2005) zase hovorí o riadiacej funkcií ako o funkcií ktorá je blízko spojená s informačnou. Pomocou počítača človek získava množstvo informácií.

Triling (2009) zase hovorí o realizačnej funkcií. Realizačná funkcia nám zase slúži na to, aby sme boli schopný splniť požiadavky.

Môžeme vidieť, že Skinner popísal štyri funkcie počítača, ktoré sú podľa môjho názoru výstižné. *Motivácia* je pri práci s deťmi veľmi dôležitá. Keď správne namotivujeme dieťa na činnosť je to prvý krok k tomu aby činnosť bola úspešná. *Informačná funkcia* a *riadiaca funkcia* spolu úzko súvisia. Tieto funkcie sú dôležitou súčasťou vzdelávania, pretože deti získavajú nové znalosti. V materskej škole ich môžeme využiť pri sledovaní videí o prírode s následnou diskusiou na danú tému. *Realizačná funkcia* nám napomáha k splneniu požiadaviek, ktoré sú kladené ako na učiteľov tak na deti.

2.1 Vzdelávací softvér

Túto podkapitolu som sem zaradila z toho dôvodu, aby sme sa pozreli na vzdelávacie softvéry, pretože si myslím, že sú dôležitou pomôckou pri vzdelávaní detí . Taktiež si myslím, že vzdelávacie softvéry sú prostriedkom k tomu aby nie len učelia ale aj deti pochopili používanie technológií a následne sa naučili niečo nové.

V otázke vzdelávacích softvérov sa pedagógovia rozdelili do dvoch táborov. Jeden tábor bol tvorený pedagógmi, ktorý boli za zefektívnenie vyučovania pomocou softvérov a druhý tábor bol za presadzovanie plošného využívania týchto softvérov.

Fischer (2005) rozdelil softvéry podľa miery interaktivity na:

1. Programy s interaktívnymi prvkami
2. Programy bez interaktívnych prvkov

3. Softvéry so spätnou väzbou
4. Softvéry bez spätnej väzby
5. Programy pre školské vyučovanie
6. Programy pre samo štúdium (Polakovič, et al., 2016).

Vo všeobecnosti by sme si mohli zhrnúť využívanie vzdelávacích softvérov, ako pomôcku pri vzdelávaní, ktorá nám napomáha riešiť a spoznávať viaceré oblasti. Vzdelávací softvér nám ponúka veľké množstvo možností, ktorými môžeme získavať potrebné informácie a následne sa nimi aj rozvíjať. Na základe nich získavať potrebné poznatky, vedomosti a zručnosti, ktoré tvoria súčasť nášho budúceho, ale aj terajšieho života.

3 POUŽÍVÁNIE „ICT“ V MATERSKEJ ŠKOLE

Pod pojmom ICT (information and communication technologies) alebo IKT (informačno – komunikačné technológie) si môžeme predstaviť prostriedky, jak hardvérové tak softvérové, ktoré nám pomáhajú k spracovaniu, prezentovaniu informácií a ku komunikovaniu. Pod týmto pojmom si môžeme predstaviť mobilné telefóny, tablety, počítače, digitálne fotoaparáty a pod. V materskej škole využívajú ICT zamestnanci, napríklad riaditeľky škôl, ktoré ich používajú na tvorbu školského vzdelávacieho programu a iné dokumentácie. Taktiež aj učiteľky, ktoré ich využívajú na tvorbu triedneho vzdelávacieho programu, tvorbu pracovných listov a pod.

3.1 Využitie digitálnych technológií na prípravu priebehu vzdelávania v materskej škole

Ako prvé by sme sa mali zamerať na dve otázky z hľadiska didaktických funkcií a to: ak učitelia pracujú s didaktickými technológiami a ako prebieha komunikácia medzi učiteľom a žiakom pri práci s didaktickými technológiami. Dôležitú úlohu hrá kvalitná pedagogická príprava. Didaktické technológie výrazne zľahčujú proces vzdelávania. Taktiež sú vhodné pre experimentovanie, modelovanie, študovanie javov a súvislostí, triedenie atď. (Božík, 2018).

3.2 Učiteľ a príprava na aktivitu s deťmi

Keď pracujeme s počítačmi, môžeme využívať všetky organizačné formy. Čo nás však limituje je typ výukového programu, množstvo počítačov v triede a počet detí. Pre celkové zvládnutie aktivity s deťmi v materskej škole prostredníctvom počítačov, je kľúčovým bodom odborná znalosť technológií samotným učiteľom a jeho príprava pred začatím aktivity (Dostál, 2011).

Prvou etapou pracovania s počítačom je znalosť ovládania aspoň základnej manipulácie s počítačom. Následne by sme si mali zorganizovať riadenú činnosť. Máme niekoľko možností, ako môžeme vyučovanie s digitálnymi technológiami viesť: učiteľ pracuje s počítačom a deti odpovedajú na otázky, deti sa môžu pri počítači striedať, pričom učiteľka sedí stranou, ďalej môžu deti pracovať pri počítači samostatne s tým, že sa striedajú. V poslednej rade môžeme s deťmi pracovať pri počítači individuálne. Je dôležité, aby učiteľ vybral program, ktorý bude pre deti vhodný a bude ich vzdelávať, ďalej je dôležité, aby s ním učiteľ vedel pracovať natoľko, že je schopný venovať pozornosť

deťom, ktoré pracujú s programom, ale aj deťom, ktoré sa hrajú v triede s inými predmetmi (Moravcová, 2005).

Myslím si, že ako učitelia v materských školách máme veľa možností zaradiť počítač do vzdelávania detí. Keď sa pozrieme na individuálnu prácu s počítačom, určite by som ju volila pre deti, ktoré majú nejaký typ znevýhodnenia, pretože im môžeme venovať čas, názorne ukázať čo potrebujeme a hlavne im vysvetliť veci, ktoré nechápu. Existujú programy, ktoré sú pre znevýhodnené deti priamo vytvorené, a tým im napomáhajú k zlepšovaniu.

3.3 Didaktické technológie ako didaktický prostriedok

Máme 5 rôznych spôsobov ako môžeme didaktické technológie využívať ako didaktický prostriedok.

1. Nosič obsahu – tento spôsob je zameraný na to, že technológiu použijeme na naučenie detí niečoho nového bez toho aby do toho učiteľ zasahoval. Učiteľ to môže urobiť aj druhým spôsobom a to tak, že technológiu používa iba ako pomôcku, tak pre učiteľa ako aj pre deti.
2. Extenze – Marshall Mc Luhan (2008) povedal, že ICT sa vo veľa situáciách prezentuje ako extenze, čo znamená, že rozvíjajú jak zmyslové tak mentálne schopnosti žiakov.
3. Pracovný nástroj – technológie ako pracovný nástroj, využíva učiteľ alebo žiak na uľahčenie vzdelávania. napr. rýchle vyhľadanie informácií.
4. Testovací nástroj – tento spôsob v materskej škole nemá veľké uplatnenie. Technológia ako testovací nástroj je určená pre učiteľa na testovanie žiakov a rýchle opravovanie daných testov.
5. Kulisa alebo doplnok – tento spôsob sa používa na spestrenie vzdelávania. V materskej škole ho využíva veľa učiteľov. Technológiu ako doplnok používame pri videách, ktoré nám viac objasnia danú tému a ako kulisu ju použijeme keď robíme inú činnosť napr. pri pohybovej hre (Božík, 2018).

Uviedli sme si, že využívanie didaktických technológií, ako prostriedku má viacero možností, čiže môžeme povedať, že jeho využitie je všestranné. Následne si uvedieme oblasti, v ktorých môžeme využívať didaktické technológie.

3.4 Oblasti využitia didaktických technológií

V tejto kapitole si popíšeme štyri oblasti v ktorým môžeme použiť didaktické technológie na vzdelávanie detí. K týmto oblastiam sa použitie didaktickej technológie hodí práve pre to, že môžu dať deťom iný pohľad na problém, ktorý práve riešia.

3.4.1 Svet okolo nás

V tejto téme môžeme používať didaktické technológie na triedenie objektov do skupín podľa toho aké majú spoločné znaky, môžeme si pod tým predstaviť napríklad úlohu, kde deti majú skupinu obrázkov napr. lesných zvierat a vodných zvierat ich úlohou teda je podľa ich spoločného znaku zaradiť zvieratá ktoré žijú v lese a ktoré vo vode. Ďalej ich môžeme využiť na pasívne pozorovanie experimentov a javov, ktoré nemôžeme vidieť na vlastné oči. Čo znamená že deťom môžeme ukázať prostredníctvom videa ako rastie strom od semienka až po dospelý strom (Božík, 2018).

3.4.2 Rozvoj motoriky

Jemná motorika je u deti veľmi dôležitá. Pod týmto pojmom si môžeme predstaviť pohyby rúk, prstov a rozvíjať ju môžeme viacerými spôsobmi napr. navliekanie korálok, lepenie, strihanie, grafomotorické cvičenia, stavebnice. Dieťa vo veku od troch do piatich rokov by malo podľa autoriek Bednárovej a Šmardovej (2007) zvládnuť manipuláciu s drobnými predmetmi, strihanie, otváranie dlane postupne po jednom prste a taktiež by malo zvládnuť dotknutie palca s každým prstom.

V tejto téme môžeme didaktickú technológiu použiť na spojovanie dvoch alebo viac bodov, rôzne programy na kreslenie, jednoduché hry, presúvanie objektov. Veľmi vhodnou technikou na tieto cvičenia je interaktívna tabuľa alebo tablet (Božík, 2018).

3.4.3 Vnímanie priestoru

Priestor je téma, ktoré dieťa vie pochopiť len ťažko. Dieťa nemá dostatočné skúsenosti s pohybom v priestore a taktiež nemajú dostatočne vyvinuté myslenie. To je dôvod toho, prečo nepoznajú presne pojmy ktoré súvisia s priestorom v orientácii a mýlením si pravej a ľavej strany. Počítačové programy sú zamerané na vnímanie priestoru a precvičovanie si

základných pojmov: hore, dolu, vpravo, vľavo. Na nácvik základných pojmov nám slúžia hlavne šípky na klávesnici. Na nácvik orientácie v priestore sú dobré labyrinty, kde deti musia pohybovať kurzorom prostredníctvom šípiek. To čo je pre deti ťažké na pochopenie sú pravé a ľavé tlačidlo na myši (Moravcová,2005).

3.4.4 Verbálne zručnosti

Digitálne technológie sú ako, aj podporované, tak aj odsúdené, čiže nepodporované. Dôvodom nepodporovania digitálnych technológií najmä rodičmi je názor, že deti ich vplyvom, majú nedostatky v komunikácií. Podľa zistení autorky Moravcovej (2005) je možné konštatovať, že deti komunikujú hlavne tak, že starší skúsenejší pomáhajú mladším, ale často sa stane to, že staršie dieťa vystrieda pri počítači menšie. Deti predškolského veku si rozvíjajú reč predovšetkým nápodobou. Môžeme nájsť počítačové programy, ktoré si kladú za cieľ rozvíjať reč. Väčšinou ide o úlohy, kde dieťa spája obrázok so zvukovým doprovodom. Veľmi používané je aj prepojenie rozprávky a počítača. Avšak nemalo by sa to využívať často, pretože to môže spôsobiť stratu záujmu detí o knihu.

4 DIGITÁLNE TECHNOLOGIE

Naša štvrtá kapitola bude pozostávať z pomenovaní a jednotlivých charakteristík druhov digitálnych technológií, ktoré pôsobia ako prostriedok využívaný pri vzdelávaní v materských školách. Zameriame sa hlavne na interaktívne tabule, počítače a tablety.

4.1 Tabule

Tabule sa považujú viac za historické technické zariadenie pre výuku, ale používame ich aj v súčasnej dobe. Máme mnoho druhov ako napríklad: drevená tabuľa (má zelený, červený alebo inak farebný podklad a píšeme na ňu s kriedou), ďalej máme plastové tabule (tieto tabule majú biely podklad a píšeme na ňu farebnými fixkami). Ako ďalšiu tabuľu poznáme magnetickú, ktorá slúži ako na písanie tak na prichytávanie rôznych materiálov. Ďalšou tabuľou je Flip Chart, ktorá je na stojane a má k dispozícii papierový blok. Modernizáciou doby vznikali aj nové druhy tabuľ, ktorých charakteristiku si popíšeme v nasledujúcich podkapitolách (Slavík, 2007).

4.1.1 Interaktívna tabuľa

Interaktívna tabuľa je v dnešnej dobe súčasťou ako materských tak základných aj stredných škôl. Do vyučovania prináša možnosť používať nové organizačné formy, vyučovacie metódy či materiálno – didaktické prostriedky. Toto všetko do značnej miery ovplyvňuje kladne edukačný proces. Učiteľ musí zvládnuť ako prípravu materiálov po technickej stránke tak musí zvládnuť aj didaktické situácie (Labjaková, 2019) .

Súčasťou tejto tabule je viac komponentov. Ako prvý komponent je projekčná plocha ktorej súčasťou je elektronické pero, ďalším komponentom je dátový projektor a počítač. Súčasťou počítača sú špeciálne programy. Na projekčnú plochu sa premieta obraz z počítača, učiteľ alebo žiak môže na tabuľu písať pomocou elektronického pera. Taktiež je tabuľa dotyková, čo umožňuje ľuďom ju ovládať aj bez elektronického pera. Interaktívnu tabuľu môžeme pri výuke používať napríklad pri zoradovaní obrázkov, pred matematické predstavy a mnoho ďalších. V materskej škole môžeme využiť interaktívnu tabuľu ako nástroj na priradovanie zvukov k obrázkom napr. zvuky zvierat a obrázky daných zvierat, zvuky sanitky, hasičov, policajtov k obrázkom týchto aut alebo ľudí v uniformách. Taktiež môžeme interaktívnu tabuľu využiť na poznávanie stromov (listnaté – ihličnaté) na poznávanie hříbov, kvetín atď. (Slavík, 2007).

4.2 Fotoaparáty

Fotoaparáty slúžia k tomu aby sme zaznamenali obraz. Vo vzdelávacom procese môžeme fotoaparát využiť ako pomôcku, kedy deťom ukážeme nejaké zaujímavé javy. Môžeme im ukázať iné krajiny, ktoré učiteľ navštívil alebo ako názornú ukážku pre pokusy a pod. Taktiež pomocou fotoaparátu môžeme vložiť fotky z akcií školy na internetové stránky (Slavík, 2007).

S fotoaparátom však nemusíme iba fotiť, ale môžeme vymyslieť zaujímavé aktivity, ktoré budú pre deti v niečom nové a pri ktorých sa zoznámia s funkciami fotoaparátu. Prvá hra s ktorou by sme deti mohli zaujať je jednoduchá, spočíva v tom, že dieťa bude hľadať predmety ktoré sú ukryté. Odfotíme priestor, kde je predmet ukrytý a dieťa bude na fotke tento predmet hľadať. Ďalšia hra spočíva v tom že odfotíme každému dieťaťu polku tváre a deti budú priradovať komu ta polka tváre patrí. Ako ďalšiu hru, ktorú som vybrala je hra kde deťom otvoríme fotku v kresliacom programe a oni ju môžu upravovať alebo dokresľovať čo tam chýba a pod. (Hrušecký, 2013).

4.3 Počítač

Počítač má pre učiteľa veľa využití. Počítač by mal mať učiteľ k dispozícii aj v triede. Môže ho využívať na svoje prípravy na hodiny, kedy potrebuje deťom vytlačiť rôzne pracovné listy a pod. Taktiež by sa dal počítač využiť pri učení detí, a to tak, že by sme mali vzdelávací softvér, kde by sa deti všestranne rozvíjali (Slavík, 2007).

Počítač v materskej škole používame hlavne ako novú metódu, ktorá je pre deti nová, nepoznaná a tým môže spestriť výuku. Naším cieľom nie je to aby sme deti naučili používať počítač, ako to poznáme my.

V edukačnom procese môžeme počítač chápať ako:

1. Nástroj pre prácu učiteľa
2. Prostriedok pre vzdelávanie dieťaťa (Počítač ako didaktický prostriedok v materskej škole).

Využívanie počítača ako jednou z možností vzdelávania detí materskej škole, je podľa môjho názoru veľmi dobrou aktivitou. Deti majú na základe jeho využívania spestrenú výučbu, spoznávajú nový nástroj na vzdelávanie a sú motivované viac sa učiť. Počítač predstavuje aj veľmi dobrú pomôcku pri vzdelávaní detí so špeciálnymi potrebami. Ale aj

ako prostriedok, ktorý učiteľovi pomáha komunikovať s deťmi s odloženou školskou dochádzkou.

4.3.1 Koľko času by mali deti tráviť pri počítači

Každý učiteľ by mal stanoviť presnú dĺžku času, ktorú deti pri digitálnych technológiách strávia. Čas môžeme stupňovať podľa veku detí. Deti vo veku od 4,5 rokov by mali stráviť maximálne 15 minút pri digitálnych technológiách. Deti vo veku od 4,5 do 5 rokov by mali stráviť 20 minút pri digitálnych technológiách. Deti vo veku od 5 – 6 rokov by mali stráviť 25 až 30 minút pri digitálnych technológiách (Moravcová, 2005).

4.4 Tablet

Tablet poskytuje vizuálne interaktívne dotykový prostriedok vzdelávania. Veľkou výhodou tabletu, ktorou disponuje je jednoduché ovládanie, ktoré prebieha najmä používaním prsta. Tablet je navrhovaný s veľkým dôrazom na mobilitu. Prostredníctvom nich máme možnosť žiakov oboznamovať s novými informáciami a poznatkami zaujímavou formou a najmä ich môžeme interaktívne zapájať do priebehu vzdelávania. Vzdelávanie prostredníctvom tabletu v deťoch prebúda motiváciu a záujem o vzdelávanie sa. Prostredníctvom rôznych programov a aplikácií si cvičia jemnú motoriku, koordináciu medzi okom a rukou, rozvíja sa im zmyslová vnímavosť, učia sa farby, tvary, základy počítania a najmä sa rozvíja aj ich slovná zásoba. Tablet nie je nápomocný len deťom, ale aj učiteľom, ktorí si prostredníctvom nich môžu pripravovať priebeh výučby, aj pre deti s individuálnymi potrebami (Šofranková, 2013).

4.4.1 Tablet v materskej škole

Tablet sa dá v materskej škole využiť hlavne pomocou aplikácií, ktoré vzdelávajú deti v jemnej motorike, v hraní rolí, hudobného cítenia, jazyka a reči, riešení problémov atď. Preto popíšem pár aplikácií, ktoré sú na vzdelávanie detí pomocou tabletu dostupné:

1. Firstwords 1,2 (prvé slova 1, 2) – je aplikácia, ktorú môžu využiť už 2 ročné deti. V tejto aplikácii ide o poznávanie slov (oblečenie, jedlo, veci dennej potreby, zvierat, hračiek, hudobných nástrojov). Aplikácia funguje na princípe priradovania pomocou pexesových kartičiek. Táto aplikácia je dostupná aj v anglickej verzii,

preto sa určite hodí na vyučovanie angličtiny v materskej škole. Pomocou tejto aplikácie sa deťom rozvíja slovná zásoba ako v materskom tak v cudzom jazyku.

2. Arctic birthday (Ľadové narodeniny) – táto aplikácia je určená pre pred školské deti, v tejto aplikácii sa učia porovnávať tvary, farby a veľkosti rôznych predmetov, čiže sa rozvíja ich zmyslové vnímanie.
3. Lego duplo train (lego duplo vlak) – je aplikácia, ktorá postupne dieťaťu pridáva role, ktoré dieťa musí splniť. Dieťa si tam môže vyskúšať rolu stroj vedúceho, konštruktéra mosta, sprievodcu a veľa ďalších (Šimeček, 2016).

Tablet predstavuje veľmi šikovnú pomôcku pri vzdelávaní, jednou z výhod tabletu je, že výučba je pomocou neho nová, zaujímavá a deti oveľa viac motivuje k vzdelávaniu, viac sa sústreďa a samé od seba chcú rozvíjať svoje vedomosti a zručnosti. Nami uvedené príklady aplikácií vhodných na vzdelávanie detí v materských školách rozvíjajú ich slovnú zásobu a zmyslové vnímanie.

5 DIGITÁLNE TECHNOLOGIE V MATERSKEJ ŠKOLE

Digitálne technológie, ako sme si už aj vyššie uviedli tvoria veľmi výhodný prostriedok vo vzdelávaní detí. Predstavujú zábavnú a pútavú formu vzdelávania, ktorá deti motivuje k zapájaniu sa a tým rozvíjať aj svoje vedomosti a zručnosti. Nevedomosť učiteľov vo využívaní digitálnych technológií v materskej škole oberá deti o zábavnú a motivujúcu formu vzdelávania.

Je dôležité vzdelávanie a oboznamovanie učiteľov s digitálnymi technológiami, ako ich pomôckou pri edukácií. Následne ak je učiteľ oboznámený a s technológiami vie pracovať môžeme sa presunúť na spoznávanie digitálnych technológií deťmi. Jednou z možností ako deti, čo najlepšie zoznámiť s digitálnymi technológiami je vytvorenie priestoru v materskej škole, nazývaného „digitálny kútik“. Prostredníctvom kútika sa priebeh vzdelávania podporí o bádanie, objavovanie, experimentovanie a konštruovanie, skrátka chceme aby bol pre dieťa novou výzvou (Kalaš, 2013).

5.1 Zakomponovanie digitálneho kútika do materskej školy

Keď chceme do materskej školy zakomponovať digitálny kútik, musíme ho prispôbiť potrebám, požiadavkám, možnostiam ale aj špecifickým potrebám každého dieťaťa. Do úvahy by sme mali brať ako priestorové podmienky tak materiálne ale aj personálne podmienky (Kalaš,2013).

5.1.1 Priestorové podmienky

Keď budeme chcieť do triedy začleniť digitálny kútik, musíme zohľadniť priestorové podmienky každej konkrétnej triedy. Vieme, že každá trieda je rozčlenená do určitých edukačných kútikov ako je napríklad kútik varenia, kútik stavebníc, a taktiež v triede máme priestor na riadené činnosti, pohybové hry atď. Digitálny kútik by sme mali do triedy zaradiť tak, aby bol jej súčasťou. Tento priestor by sme mali rozčleniť tak, aby učiteľ videl na každý počítač, ktorý do tohto kútiku dáme.

Pri tvorbe digitálneho kútiku by sme mali dodržiavať pár zásad:

1. Mali by sme vymedziť priestor v ktorom sa bude kútik nachádzať
2. Kútik by mal byť rozložený tak, aby dieťa malo voľný vstup aj odchod z kútika
3. Data projektor by mal byť umiestnený tak, aby bol na bezpečnom mieste

4. Tlačiarne by mali byť umiestnené na stole tak, aby s nimi mohli deti manipulovať
5. Zdroj k elektrickým zásuvkám a iným nebezpečným veciam, zabezpečiť tak, aby sme obmedzili nebezpečenstvo
6. Vhodné osvetlenie
7. Vyčleniť poličky na ostatné digitálne pomôcky (tablety, rádio) (Kalaš,2013).

Vhodné priestorové podmienky nám uľahčia prácu s digitálnymi technológiami a najmä nám zabezpečia bezpečnosť detí pred úrazmi. Dôležité je dbať na tieto podmienky a podľa nich aj prispôbiť priestory v škole. Následne sa zameriame na materiálne podmienky, ktoré sú tiež dôležitou súčasťou digitálneho kútika.

5.1.2 Materiálne podmienky

Základné materiálne podmienky, ktoré by mal kútik spĺňať je základný detský nábytok ako sú detské stoličky a stoly. Materiálne podmienky detského kútika by mali spĺňať:

1. Stoly a stoličky by mali mať dostatočnú výšku, aby zodpovedali výške detí
2. Mali by sme zvoliť teplé farby
3. Počet stoličiek a stolov musí odpovedať počtu detí
4. Učebné pomôcky by mali byť primerané veku detí (Kalaš, 2013).

Materiálne podmienky, ako aj priestorové sú tiež kľúčovým pilierom pri tvorbe digitálneho kútika. Musíme brať do úvahy uvedené aspekty, aby sa pre deti zabezpečilo bezpečné a hravé prostredie, ktoré im prinesie do vzdelávania nový obraz.

5.1.3 Personálne podmienky

Učiteľ musí spĺňať určité podmienky, ako napríklad musí byť trpezlivý, inovatívny, vytrvalý a mal by mať neustálu potrebu sa vzdelávať. Hlavnú úlohu v personálnych podmienkach zastáva riaditeľ materskej školy. Mal by byť iniciátorom, mal by plánovať ďalšie vzdelávanie učiteľov, mal by podporovať spoluprácu medzi učiteľmi ale aj s rodičmi a ďalšími odborníkmi (Kalaš,2013).

5.1.4 Ďalšie podmienky

1. Dieťa by malo sedieť na nastaviteľnej stoličke.

2. Stôl by mal mať vysúvaciú dosku na klávesnicu.
3. Počítač by mal byť umiestnený aspoň vo vzdialenosti 50 centimetrov.
4. Mal by byť vo výške očí.
5. Horný okraj monitora by nemal byť vo väčšej výške ako sú oči dieťaťa, pretože by dochádzalo k namáhaniu krčných svalov.
6. Keď máme starší monitor, mali by sme ho vybaviť filtrom.
7. Obrazovku počítača by sme mali nastaviť tak, aby nedochádzalo k priamemu osvetleniu z vonku a odleskom, najlepšie je dať monitor bokom k oknu.
8. Mali by sme nastaviť primeranú veľkosť znakov tak aj kontrast a jas (Moravcová, 2005).

5.2 Ako používajú digitálne technológie zahraničné školy

Materské školy v Čechách a na Slovensku používajú digitálne technológie ako je počítač, interaktívne tabule a pod. Ale podľa nášho názoru sa nepoužívajú až v takom rozsahu ako v iných zahraničných materských školách. Niektoré školy majú možnosť s deťmi pracovať na počítači či tablete alebo interaktívnej tabuli ale nastáva tu jeden problém a to ten, že učitelia nevedia ako s nimi pracovať. Jedna vec je pustiť program na počítači a nechať deti aby pracovali a druhá vec je následné použitie získanej vedomosti aj v reálnom živote. Môžeme si uviesť príklad: dieťa s poruchou reči by si na počítači precvičovalo výslovnosť, čo by bolo výborné, ale nastáva tu situácia kedy by učiteľka mohla nabráť dojem že to je postačujúce, a preto nemá potrebu si to s dieťaťom zopakovať poprípade mu dať spätnú väzbu. V prospech dieťaťa tento prístup je veľmi negatívny, pri využívaní digitálnych technológií je potrebné sa aj naďalej deťom venovať a posúvať ich vpred. V tejto kapitole sú predstavené tri materské školy zo zahraničia a to akým štýlom pracujú s digitálnymi technológiami.

5.2.1 Materská škola Escola Parque

Táto materská škola je súkromná, deti ktoré ju navštevujú sa s digitálnymi technológiami stretnú už vo veku štyri a pol roka. S počítačom pracujú deti 45 minút týždenne. Na počítačoch používajú hlavne programy, ktoré sa zameriavajú na prvotnú literárnu

gramotnosť a na rozvoj pred matematických predstáv. Počítače sú umiestnené pod skleneným stolom. Dieťa má k dispozícii iba klávesnicu, myš a reproduktory (Kalaš, 2013).

5.2.2 Gamesley Early Excellence Center

Je to centrum, ktoré sa zameriava na deti predškolského veku. Nachádza sa v Anglicku. Zameriavajú sa na prácu s deťmi, komunikáciu s rodičmi a vzdelávanie pedagógov. Všetci pracovníci centra používajú počítače. V tomto centre však používajú aj iné digitálne technológie ako napríklad: karaoke mikrofón, videoprehrávač, detektor kovov, digitálny mikroskop, vysielacky, dataprojektor (Kalaš, 2013).

5.2.3 Homerton Childrens Center

Materská škola, ktorá ponúka vlastný tréningový program pre pedagógov. V materskej škole používajú tieto digitálne technológie: digitálny fotoaparát/kamera, hračky typu bee-bot, interaktívne tabule, autička na ovládanie, rôzne softvérové prostredia (hovoriaci textový editor). Materská škola má internetovú kaviareň s bezplatným prístupom na internet, tlačiareň, skener a digitálne hračky pre deti, ktorú môžu využívať rodičia alebo opatrovatelia detí. V internetovej kaviarni je k dispozícii každý deň odborný pracovník (Kalaš, 2013).

5.3 Ako digitálne technológie ovplyvňujú deti

Digitálne technológie nás ovplyvňujú v tom ako komunikujeme, ako sa zabávame taktiež ako sa vzdelávame alebo žijeme o všetkom tomto môžeme hovoriť už od predškolského veku až po dospelosť. Niektoré výskumy dokázali, že používanie digitálnych technológií vo vzdelávaní má potenciál už u detí predškolského veku. Otázkou je však ako ich využívať produktívne. A touto otázkou sa výskumy zaoberajú len niekoľko rokov (Škodáčková, 2013).

Digitálne technológie majú určitý potenciál, avšak taktiež môžeme v používaní digitálnych technológií vidieť aj veľké negatíva.

1. Deti predškolského veku a školného veku, vykazujú problémy v psychickej, behaviorálnej a mentálnej oblasti, čo zahŕňa obezitu, slabé návyky spania, agresívne chovanie ako aj poruchy pozornosti (Nunez-Smith, et al., 2008).

2. V domácnosti kde je používání médií nadměrné je zistené, že deti čítajú menej (Rideout & Hamel, 2006).
3. Čím viac času strávia deti pri digitálnych technológiách, tým menej komunikujú s ostatnými a sú menej kreatívne (Vandewater, et al., 2006).

Je dôležité ukázať deťom, že využívanie digitálnych technológií je možné aj pri vzdelávaní, nie je to len hranie sa na počítači alebo podobne. Ale naozaj to deťom do života môže veľa dať a naučiť ich zaujímavé informácie. Ale je dôležité, aby sme v používaní digitálnych technológií a klasickej formy vzdelávania našli zlatý stred a vyhýbali sa tomu, aby sme sa deti snažili silou mocou naučiť niečo cez digitálne technológie, ktoré možno k tejto problematike nie sú prispôbené.

6 POČÍTAČOVÉ PROGRAMY

Pri používaní počítača v materskej škole by si mal každý premyslieť aké počítačové programy sú pre rozvoj dieťaťa najlepšie. Existuje veľa programov, ktoré sa používajú na poznanie farieb, precvičovanie výslovnosti, pred matematické predstavy, triedenie, zoradovanie a pod. V tejto kapitole píšem o programe s názvom KidSmart a DysCom SK.

Dostál (2009) hovorí o počítačových hrách ako o softwary ktorý deťom umožňuje zábavnou formou rozvíjať svoju osobnosť. Taktiež hovorí o tom, že počítačové hry môžeme využiť ako v pred primárnom vzdelávaní, kde deťom pomôžu učiť sa farby, číslice, písmená, pomenovať zvieratá a následne k nim priradiť pre nich typické zvuky, tak môžeme použiť počítačové hry aj v základnom vzdelávaní, kde pomôžu žiakom precvičiť si danú látku.

6.1 KidSmart

Digitálne technológie používame neustále. Je dôležité aby sme deti zoznamovali s digitálnymi technológiami a to hlavne z toho dôvodu aby sme ich pripravili na život v spoločnosti. Program navrhli preto, aby obohatil vzdelávanie prostredníctvom digitálnych technológií. KidSmart Early Learning Center pozostáva z IBM stolového počítača a farebného nábytku, ktorý je navrhnutý presne pre deti. Tento program zvýšil u učiteľov istotu v používaní informačných technológií vo vzdelávaní (Blatchford, 2004).

6.1.1 Používanie programu KidSmart

V triedach sa program KidSmart používa hlavne v skupinách, ktoré sú tvorené 2 až 5 deťmi. V Španielsku, Francúzku, Taliansku a Portugalsku zaznamenali, že program používali dievčatá aj chlapci narovna. Používanie programu sa líšilo v týchto krajinách aj tým, ako staré deti ho používali. Napríklad v Anglicku používajú program deti od 3 rokov ale v Portugalsku a Španielsku tento program používali deti až od 6 rokov (Blatchford, 2004).

Materská škola v Detve mala možnosť zapojiť sa do programu KidSmart Early Learning program. Do materskej školy získali počítačovú sústavu, ktorá sa volá mladý bádateľ. Cieľom tohto projektu je rozvíjať deti predškolského veku, efektívne využívať informačné technológie, motivovať deti aby efektívne využívali technológie. Je dôležité aby sa dodržovali presné časové limity. Doporučený časový limit je 15 minút denne. Celú zostavu tvorí počítač, ktorý je vo farebnej konzole. Počítač má špeciálny softvér, ktorý deti

rozdvíja v oblasti matematiky, prírodovedy a taktiež kreativity. Taktiež deti rozdvíja v oblasti angličtiny. Softvér má dva programy, prvý sa volá *Než pôjdem do školy* a druhý program nesie názov *Čím budem*. V týchto programoch si deti precvičujú matematiku, geometrické tvary, písmená, prírodovedu a povolania, ktoré poznáme z každodenného života (Luptáková, 2011).

6.2 Päť softvérov

Tento program má nainštalovaných 5 softvérov, každý softvér nesie iný názov a deti si z nich môžu vybrať. Softvéry majú názov: *Knihomolovo*, *Mudrlantovo*, *Časopriestorovo*, *Matematikovo* a *Výmyselníkovo*. V softvéry *Knihomolovo* sa deti učia názvy písmen, učia sa rozdiel medzi malými a veľkými písmenami, zoznamujú sa so slovami, ktoré sa rýmujú, učia sa bežné prídavné mená a predložky, učia sa tvorbu viet, rozširujú si slovnú zásobu a taktiež sa učia ako si vytlačiť z počítača svoj výtvor. V softvéry *Mudrlákovo* sa učia deti rôzne postupy pri pokusoch, rozširujú si slovnú zásobu v oblasti vedy, učia sa o rastlinách, zvieratách a počasí. V softvéry *Časopriestorovo* sa učia rozpoznať čas, deti sa učia poznať svet a to tým že sa učia o svetadieloch, určovať smer, čítať mapy, oceány. V softvéry *Matematikovo* sa deti zoznamujú s číslami, tvarmi, veľkosťami, množstvami, vzormi a taktiež s čítaním a odčítaním. Deti sa učia počítať zvieratá, stavajú domčeky pre myši, môžu si vytvoriť svojho chrobáka, taktiež vyrábajú koláčiky pre koňa, a priradujú topánky k správnym postavám. Posledný softvér *Výmyselníkovo* u detí rozdvíja tvorivosť, predstavivosť a taktiež schopnosť riešiť problémy. Môžu použiť buď hudobne – rytmický, obrazovo – priestorový alebo logicko – matematický spôsob (Luptáková, 2011).

6.3 DysCom SK

Tento počítačový program bol predovšetkým určený deťom so špeciálnymi výchovne vzdelávacími potrebami. Táto pomôcka je špecifická hlavne pre jej rozsiahlu škálu cvičení, tieto cvičenia pomáhajú hlavne k riešeniu porúch učenia. Počítačový program je vo veľkom množstve sprevádzaný hovoreným slovom.

Oblasti ktoré program rozdvíja:

1. Orientácia – Táto oblasť sa zameriava hlavne na priestorovú orientáciu. Deti si tu precvičujú pravú a ľavú stranu, určovanie smeru, časti dňa, ročné obdobia a pod.

2. Čítanie – v tejto oblasti sa deti zoznamujú s písmenkami, čo im pomôže v ďalšom vzdelávaní. Táto oblasť je však určená skôr pre základné školy.
3. Písanie – Táto oblasť je zameraná na písanie a preto je určená už pre žiakov základných škôl.
4. Rozvoj zrakového vnímania – v tejto oblasti sa zameriavame hlavne na zrakové vnímanie a to pomocou úloh, ktoré sú zamerané napríklad na zrakovú pamäť, stimuláciu očného pohybu a pod. Deti sa učia v tejto oblasti vytiahnuť objekt z pozadia, čo im neskôr pomôže pri čítaní (UCN, 2018).

6.3.1 DysCom SK u detí predškolského veku

V materskej škole a teda konkrétne u predškolských detí, môžeme tento program využiť na rozvoj pred čitateľskej gramotnosti. Taktiež pomocou tohto programu podporujeme u detí aj počúvanie s porozumením a to tak, že im čítame rozprávky, vtipy, hádanky ktoré sa v programe vyskytujú. Taktiež ak ako učiteľ chcem overiť či deti textu porozumeli, môžem ich zaradiť do dramatizácie, kde zároveň rozvíjame aj slovnú zásobu. V programe sa deti predškolského veku oboznamujú s písmenkami a to tým spôsobom že spájajú obrázky a písmenká, ďalej si precvičujú jemnú motoriku na maľovankách, pexese, skladačkách ktoré sú súčasťou počítačového programu.

Ďalšie oblasti ktoré program rozvíja:

1. Koncentrácia pozornosti
2. Zraková pamäť
3. Orientáciu v rovine
4. Orientáciu v čase
5. Vnímanie farieb (UCN, 2018).

Uviedli sme si niekoľko programov, ktoré sú vhodné pre výučbu detí v materskej škole. Môžeme si všimnúť, že ich zameranie je naozaj obsiahle, a preto je možné deti vzdelávať z viacerých oblastí.

Teoretickou časťou sme si priblížili skúmanú problematiku a charakteristiku jednotlivých pojmov spojených s ňou. Následne sa môžeme zamerať na našu praktickú časť, v ktorej sa budeme venovať skúmanej problematike do hĺbky a z praxe.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 CHARAKTERISTIKA VÝSKUMU

V prvej kapitole našej praktickej časti sa budeme venovať základným charakteristikám. Pre naplnenie cieľov práce bola zvolená výskumná metóda polo štrukturovaného interview, ktorá spadá do kvalitatívne orientovaného výskumu. Následne bolo skontaktovaných 8 učiteliek z Českej republiky a Slovenskej republiky a zamerali sme sa na to aké didaktické technológie v materskej škole používajú.

7.1 Ciele výskumu

Vo svojej práci sme si stanovili hlavný výskumný cieľ:

Hlavným cieľom **bolo zistiť aké didaktické pomôcky sa používajú pri výučbe detí v materských školách.**

7.1.1 Čiastkové ciele

Ďalej sme si stanovili dva čiastkové ciele:

Čiastkový cieľ č. 1: zistiť akým spôsobom pracujú učitelia v materskej škole s didaktickými technológiami.

Čiastkový cieľ č.2: Zistiť, aké skúsenosti majú učiteľky s používaním didaktických technológií.

7.2 Výskumné otázky

Zvolili sme si tri výskumné otázky, ktoré vychádzajú z našich výskumných cieľov. Naše výskumné otázky sú nasledujúce:

1. **Výskumná otázka:** Aké didaktické technológie, používajú učiteľky pri vzdelávaní detí v materskej škole?
2. **Výskumná otázka:** Akým spôsobom pracujú učiteľky s danými didaktickými technológiami pri vzdelávaní detí?
3. **Výskumná otázka:** Aké skúsenosti majú učiteľky pri používaní didaktických technológií?

7.3 Výskumná metóda

Autor Gavora (2006) hovorí že, ak chce výskumník pochopiť správanie ľudí, musí podľa jeho slov svoju pozornosť sústrediť nato, ako ľudia svoje konanie obhajujú, nemôže im podsúvať pripravené odpovede. Jeho cieľom je sústrediť sa na osobu, nato, ako to ona celé vníma a opisuje. Hlavnou úlohou kvalitatívneho výskumu nie je vyvrátiť určité zaužívané teórie a definície, ako to je pri kvantitatívnom výskume, ale skôr sa snaží o potvrdenie už vzniknutých teórií, vytváraním nových, ale klásť nové otázky.

Na základe vyššie uvedeného vyplýva, že sme sa pri dosahovaní nášho cieľa rozhodli pre kvalitatívny výskum a jeho metódu interview.

Autor Miovský (2006) uvádza, že interview predstavuje najefektívnejšiu no zároveň aj veľmi obtiažnu metódu na základe, ktorej sa uskutočňuje získavanie poznatkov.

Polo štruktúrované interview pozostáva z prípravy výskumníka, ktorá obsahuje prípravu obsahového rámca, okruhy, ktorými sa chceme zaoberať, ale otázky sa prispôbujú chodom rozhovoru a prebiehajúcou situáciou. Vyznačuje sa najmä komunikáciou tvár v tvár, čiže výskumník je s respondentom v priamom kontakte (Gavora, 2006).

Pre realizáciu nášho výskumu bolo pre nás podstatnou úlohou uviesť respondentom ciele nášho výskumu, dôvody jeho realizácie. Náš zámer spočíval v získaní osobných postrehov, myšlienok a skúseností našich respondentov s didaktickými technikami. Respondentov sme z dôvodu cítenia sa nepríjemne z ich strany nenahrávali, preto sme využívali pri interview počítač, do ktorého sme si jednotlivé získané informácie zaznamenávali. Odpovede sme sa snažili zanechať v plnom znení, avšak informácie, ktoré neboli potrebné v dosahovaní cieľa sme v ich interpretácií neuviedli.

7.4 Spracovanie dát

Strauss a Corbinová (1999) hovoria že, otvorené kódovanie je časť analýzy, ktorá má za úlohu označovať a kategorizovať pojmy, pomocou dôkladného študovania údajov. Taktiež hovoria, že pri otvorenom kódovaní sú údaje rozdelené na časti, následne sú preverené a porovnané aby sme boli schopní zistiť podobnosti a rozdiely.

Švaříček a Šed'ová (2014) zase hovoria, že otvorené kódovanie je univerzálny a účinný spôsob pre začatie analýzy dát. Pri otvorenom kódovaní text rozdelíme na časti, ktorým v ďalšom kroku priradíme kód. Kód musí zachytiť danú časť rozhovoru.

Po procese získavania potrebných poznatkov sme sa venovali kontrolovaniu ich správnosti a dostatočnosti pre náš výskum. Rozhovory som si musela niekoľko krát prečítať, aby som tam našla tzv. pracovné kódy, ktoré sa mi hodili k mojej práci. Po zapísaní všetkých kódov som sa snažila vytvoriť kategórie, ktoré sa mi hodili k pracovným kódom. Posledným krokom v spracovaní dát bolo vytvorenie si tabuľky, kde som zapísala dané kategórie. Po všetkých krokoch som bola schopná zapísať výsledky do praktickej časti mojej bakalárskej práce.

7.5 Výber výskumného súboru

Pri dokazovaní nášho hlavného cieľa a čiastkových cieľov sme si vybrali kontaktovanie ôsmich učiteliek materských škôl. Sústredili sme sa na učiteľky pracujúce v Slovenskej republike, ale aj v Českej. Výskumný súbor pozostával zo šiestich učiteliek pracujúcich v materskej škole na Slovensku a dve z našich vybraných participantiek pracujú v Českej republike. Nami vybrané participantky pracujú v materských školách zhruba v rozmedzí od 2,5 po 30 rokov. Čiže máme postrehy aj z dlhoročnej praxe ale aj postrehy s menšou dobou pôsobenia v materskej škole. V záujme, aby sme dosiahli, čo najlepšie výsledky nášho výskumu sme každej z participantiek vysvetlili smer, ktorým sa naša práca a náš výskum zaoberá. Ubezpečili sme ich, že ich mená nebudú nikde zverejnené a ony sa ochotne podujali pomôcť nám so splnením nášho cieľa.

7.5.1 Charakteristika výskumného súboru

Nás výskumný súbor pozostával, ako sme si už uviedli z ôsmich žien, ktoré pôsobia v materských školách. Pracovné pôsobenie sa pohybovalo zhruba od 2,5 roka do 30 rokov. Jednotlivé učiteľky z dôvodu prisľúbenia anonymity budeme oslovať ako participantky č. 1, 2, 3 a podobne. V tejto podkapitole sa budeme venovať ich charakteristikám, aby sme si ich trochu priblížili základnými informáciami. Všetky participantky súhlasili s prevedením interviewu.

Participantka číslo 1

Pracuje v materskej škole už 29 rokov, čiže by sme mohli povedať, že je to učiteľka, ktorá má v oblasti práce s deťmi dlhoročnú prax. Materská škola, v ktorej pôsobí sa nachádza v Petroviach, v okrese Hradce Králové. Jej veková skupina detí, ktorú učí je v rozmedzí od štyroch do šiestich rokov. Pod pojmom didaktická technika si predstavuje klasickú, ale aj magnetickú tabuľu ako, aj interaktívnu. Ďalej CD prehrávač, gramofón, počítač, tablet. Má

skúsenosti aj s interaktívnou tabuľou, avšak počítač pri výučbe detí nepoužíva. Tablet pri výuke využívajú aj ho majú k dispozícii v škôlke. Jej názorom je, že je pre ňu lepšie striedanie technológií s klasickými nástrojmi, čiže niekedy deťom zahrá pesničku, inokedy si ju pustia pomocou rádia či inej pomôcky. Deti podľa nej tak majú pestrú vzdelávaciu ponuku.

Participantka číslo 2

Pôsobí v materskej škole v Trenčianskych Tepliciach v dĺžke pôsobenia 30 rokov. Momentálne má na starosti deti vo veku od štyroch do šiestich rokov. Pod didaktickou technikou si predstavuje všetky technické zariadenia, ktoré slúžia, ako prostriedok či pomôcka pri vzdelávaní, čiže napríklad počítač, tablet, interaktívna tabuľa, mikrofóny, slúchadlá, nahrávacie štipce, tabuľky, CD prehrávače, vysielачky alebo programovateľné roboty ako včielky Bee-Bot, robotickú myš spolu s bludiskom, či keyboard. Tablety zatiaľ v škôlke nepoužívajú, ale uvažujú nad zriadením tejto pomôcky. Počítač je využívaný hlavne pri práci s detičkami, ktoré majú špeciálne potreby či s deťmi s odloženou školskou dochádzkou. Participantka ovláda hru na klavír, čiže využívanie CD prehrávača a klavíra je v zhruba v rovnakej miere, príležitostne využíva aj flautu či akordeón. Klavír využíva najmä, keď si s deťmi nacvičujú pesničku, CD prehrávač zase pri pohybových aktivitách a cvičení.

Participantka číslo 3

Pôsobí v materskej škole v centre Brna a učí tam 2,5 roka. Vekové zloženie detí je v rozmedzí od troch do šiestich rokov, ale sú tam aj dve detičky, ktoré nemajú ešte tri roky. Pod pojmom didaktická technika si predstavuje napríklad počítač alebo interaktívnu tabuľu. Počítač v triede majú spolu aj s didaktickými hrami, avšak deťmi nie je moc využívaný. Tablet v škôlke nevlastnia a ani o tom nerozmýšľajú. S interaktívnou tabuľou nám nepovedala či má skúsenosti, ale v škôlke ju nemajú. Púšťanie pesničiek skôr realizujú prostredníctvom reproduktora pripojeného na telefón, rádio používajú len zriedka na rozprávky pred spaním. Ak si chcú s detičkami zacvičiť na pesničky využívajú televízor.

Participantka číslo 4

Učí v materskej škole v Novom Meste nad Váhom a tento rok oslávi 10. výročie jej pôsobenia. Deti sú vekovo od tých štyroch do šiestich rokov. Didaktická technika predstavuje podľa jej slov technické zariadenia, skôr, teda elektronické ako interaktívna tabuľa, tablety, počítač. Tablety v škôlke síce majú, ale vraj deťmi nie sú využívané, z dôvodu, že ich to nebaví. Počítač využívajú len z dôvodu interaktívnej tabule, s ktorou

má participantka veľmi dobré skúsenosti. Rádio využívajú málokedy, len ak na rozprávky pred spaním, ak si to deti želajú, inak skôr používajú počítač či si spolu zahrajú pesničky na klavíry.

Participantka číslo 5

Pracuje v materskej škôlke v Galante a je to zhruba 5 rokov, čo tam pôsobí. Detičky, ktoré učí sú vekovo od štyroch do šiestich rokov. Pojem didaktická technika pre ňu predstavuje rádio, počítač, tablet alebo interaktívna tabuľa. Počítač vlastní len na základe interaktívnej tabule, inak sa pri výučbe nepoužíva, takisto aj tablet je využívaný len na púšťanie pesničiek. V škôlke využívajú aj rádio, aj hru na hudobné nástroje, ak si deti zaželajú púšťanie pesničiek z rádia participantka s tým nemá problém, takisto, aj so zahraniím pesničiek pomocou klavíra alebo podobne.

Participantka číslo 6

Vyučuje v materskej škole v Bratislave v období troch rokov. Vekové zloženie detičiek v škôlke je od štyroch do šiestich rokov. Pod pojmom didaktická technika si predstavuje rádio, počítač alebo interaktívnu tabuľu. Tablet nevyužívajú, ale uvažovali o jeho zabezpečení do škôl, avšak sa k tomu ešte nedopracovali. Počítač využívajú len na základe interaktívnej tabule. Deti si podľa jej slov zvyknuté na púšťanie pesničiek z rádia, viac ich to tak baví.

Participantka číslo 7

Pracuje v materskej škôlke v meste Trnava a pôsobí tam sedem rokov. Učí detičky vo veku od troch do piatich rokov. Pod didaktickou technikou ju napadne interaktívna tabuľa, CD a DVD prehrávač. Počítač využíva viac menej iba ona na administratívne záležitosti a na prepojenie s tabuľou. O tablete, ako o pomôcke pri vzdelávaní detí zatiaľ neuvažovala. Využíva obe možnosti, čiže deťom rada pustí aj rádio, ale im, aj zahrá na klavíry.

Participantka číslo 8

Pôsobí v meste Sládkovičovo a učí tam štyri roky. Stará sa o detičky vekovo od troch do piatich rokov. Didaktická technika pre ňu predstavuje interaktívna tabuľa, Bee-bot, hovoriace štipce, hovoriace pero, tablet, botley robot. Z finančného hľadiska tablety nemajú v škôlke k dispozícii. Počítač je využívaný len ňou samotnou na vyhľadávanie pomôcok, námetov a materiálov. Využívanie skôr didaktických technológií v oblasti prehrávania pesničky je z dôvodu, že sa v materskej škole, v ktorej participantka pôsobí nevyskytujú hudobné nástroje, len Orffove a na nich sa všetky pesničky zahrat' moc dobre nedajú.

Charakterizovali sme si jednotlivé participantky, ich dobu pôsobenia v materskej škole, vekové rozmedzie detí, ktoré učia, mesto, v ktorom sa ich škôlka nachádza a ich názory, postoje a skúsenosti s didaktickou technikou. Následne sa môžeme začať venovať ich jednotlivým odpovediam, ktoré nás dovedli k splneniu našich čiastkových cieľov a hlavného cieľa.

8 INTERPRETÁCIA VÝSLEDKOV

Nasledujúce riadky sa povenujeme interpretovaniu získaných výsledkov, prostredníctvom polo štrukturovaného interview s učiteľkami pôsobiacimi v materských školách. Uvedieme si 4 kategórie, ktoré sme si určili k našim základným kódom.

1. Technológie ako súčasť života
2. Interaktívna tabuľa – najčastejšie používaná didaktická technika
3. Všestranné využívanie didaktických technológií
4. Kladné skúsenosti s didaktickými technológiami

8.1 Technológie ako súčasť života

Túto výskumnú kategóriu sme zaradili do nášho výskumu preto, že nás zaujímalo ako deti vnímajú technológie v ich živote. Zaujímalo nás to, či je to pre nich niečo nové zaujímavé alebo či to berú ako bežnú vec v ich živote.

Participantka č. 1 – *„Myslím, že deti vnímajú technológie ako súčasť svojho života, nemajú problém s ovládaním (na rozdiel od veľa dospelých ľudí) je to pre nich bežná vec“.*

Participantka č. 2 – *„Myslím si že deti sú nadšené, práca s didaktickými technológiami je pre nich zaujímavá a atraktívna“..*

Participantka č. 3 – *„Je to pre nich určite zaujímavé, ale myslím si že to nie je pre nich nič nové, vzhľadom k dnešnej dobe, pretože už v škôlke trošku vnímam, že deti dokonca vlastnia svoj telefón alebo tablet takže toho majú, ako som už povedala doma dosť. Ale myslím si že je to príjemné ozvláštnenie činnosti“.*

V tejto odpovedi môžeme vidieť, že si participantka myslí, že didaktické technológie nie sú pre deti ničím novým, pretože sa s nimi stretávajú doma dosť často. Ja osobne s týmto tvrdením súhlasím a myslím, že veľa detí to tak má ale určite sú deti, ktoré nemajú finančné zázemie na to aby sa s tým stretávali bežne, preto je to pre nich určite zaujímavé.

Participantka č. 4 – *„Ako som už vrela, je to pre nich zaujímavé, tešia sa keď si púšťame pesničky, či majú za úlohu priradiť zvuky k obrázkom, alebo uhádnuť aký strom je na*

obrázku, a tak podobne. Majú z toho radosť a viac sa im aj chce vzdelávať by som povedala“.

Ako môžeme vidieť, tak nie len deti ale aj učiteľky, vnímajú didaktické technológie pozitívne. Všetky participantky odpovedali na otázku k tejto kategórii dá sa povedať celkom podobne. Príde im, že je to pre deti zaujímavé a že z nich majú pocit, že sa chcú vzdelávať.

8.2 Interaktívna tabuľa - najčastejšie používaná didaktická technika

Táto kategória sa zameriava na najčastejšie používanú didaktickú techniku v materskej škole. Z odpovedí participantiek, môžeme vidieť že najviac používajú interaktívnu tabuľu, na ktorej majú rôzne vzdelávacie programy, o ktorých sa dozvieme viac v nasledujúcej kategórii.

Participantka č. 1 – *„Ja osobne používam na svoju riaditeľskú prácu notebook, ktorý používam aj na prácu s deťmi a taktiež používam interaktívnu tabuľu“.*

Participantka č. 2 – *„Televíziu ak sa to počíta, reproduktor a také tie múdre knižky.. perá od Albi - čítanie. Albi kúzelné čítanie sa to tuším volá. To využívame často ako didaktickú pomôcku, hlavne pre cudzincov je dobrá.. Deti majú rôzne typy knižiek od dopravy až po prírodu, z rôzneho odvetvia a učia sa tam napríklad správnu výslovnosť, knižka im môže povedať rozprávku, hrať s nimi hru, môžu po nej opakovať slová a tak ďalej. Využívame aj telefón a takú knižku, máme taký program, že sa im cez to číta rozprávka, deti to milujú a vytvára im to vzťah ku knižkám“.*

Participantka č. 3 – *„Interaktívna tabuľa; efektívne a zážitkové učenie“.*

Participantka č. 4 – *„Asi by som povedala, že rádio, tablet, interaktívna tabuľa a tak podobne“.*

V tejto kategórii môžeme už celkom jasne vidieť že najčastejšie používaná je interaktívna tabuľa ku ktorej musia používať učiteľky počítač aby mohli spustiť program.

8.3 Všestranné využívanie didaktických technológií

V tejto výskumnej kategórii sa zameriavame na to, ako pracujú učiteľky s didaktickými technológiami v materskej škole. Zameriame sa na to či je to skôr pasívny spôsob (počúvanie hudby apod.) alebo aktívny spôsob (rôzne programy, hry apod.)

Participantka č. 1 – *„S interaktívnou tabuľou mám veľa skúseností, v triede ju používame niekoľkými spôsobmi deti na nej riešia napríklad rôzne úlohy, púšťame si pesničky napríklad k cvičeniu alebo si púšťame zaujímavé videá k téme s tým že si video vždy zastavíme a komentujeme ho (nejde len o pasívne pozeranie). Na interaktívnej tabuľe používame hlavne stránku veskole.cz, kde si vytvárame vlastné DUMY“.*

Participantka č. 2 – *„Využívame rôzne interaktívne výučbové softvéry Tangramy, Tvary, Príroda okolo nás 1,2, Rok a jeho tajomstvá, Moja rodina, Staráme sa o svoje telo, Domáce zvieratá, Prírodné spoločenstvá, Cestička plná hier, Cestička do školy 2, Tvary a farby, Ľudské telo, Hravé písmenká.....CD prezentácie 1,2,3,4 diel Počítač používame hlavne pri individuálnej práci pedagogických asistentiek s deťmi so špeciálnymi potrebami a deťmi s odloženou povinnou školskou dochádzkou“.*

V tejto odpovedi môžeme vidieť, že táto materská škola používa mnoho programov, ktoré podporujú rozvíjanie detí v mnohých oblastiach, ale čo mne osobne príde zaujímavé je to, že participantka nám hovorí o tom, že didaktické technológie používajú aj pre deti ktoré sú znevýhodnené.

Participantka č. 3 – *„premietame im cez ňu rozprávky, hrajú sa rôzne hry, učia sa pomenovať predmety, tvary, členov rodiny, rastliny a tak podobne“.*

Participantka č.4 – *„Využívam počítač ale skôr ho využívam len ja na vyhľadávanie materiálov, námetov, pomôcok“.*

Môžeme konštatovať, že v materskej škole sú využívané didaktické pomôcky naozaj pestrými spôsobmi. Niektoré materské školy síce nedisponujú veľkým množstvo

didaktických pomôcok, ale vždy sa našli aspoň dve, tri, ktoré sa v škole používali. Najčastejšie spôsoby, ktorými mi boli využívané didaktické pomôcky, a to najmä interaktívna tabuľa môžeme zhrnúť do edukačných spôsobov, ktoré deti učili rôznu novú zručnosť a nové vedomosti. Jedna z participantiek v škole interaktívnu tabuľu nemá, ale vynahrádzajú si to používaním chytrých knižiek, ktoré sú tiež využívané podľa jej slov vynikajúcim spôsobom. V materskej škole majú deti pestré vzdelávanie a môžeme povedať, že sú didaktické pomôcky používané všestrannými spôsobmi v oblasti edukácie.

8.4 Kladné skúsenosti s didaktickými technológiami

V tejto kategórii by sme sa chceli zamerať na to, čo si deti pri používaní didaktických technológií rozvíjajú a aké skúsenosti s didaktickými technológiami majú. Vieme, že veľa ľudí hlavne staršie generácie nechápu používanie technológií u tak malých detí, pretože to berú negatívne a nevedia v tom nájsť pozitívum.

Participantka č. 1 – *„rozvíjajú, ako oblasť komunikačnú tak môžu rozvíjať aj pred matematické predstavy, pomáhajú v spoznávaní sveta apod.“*

Participantka č. 2 – *„vzťah ku knižkám, pamäťovú, jazykovú a tie pred matematické predstavy, ale myslím si, že to má vplyv na každú oblasť, pretože sa veľa naučia zábavnou formou“*.

V tejto odpovedi ma veľmi zaujal „vzťah ku knižkám“ pretože je to niečo čo by veľa ľudí pri didaktických technológiách nepovedalo. Avšak, sú pomôcky ako napríklad Albi kúzelné čítanie, ktoré vážne môže deťom rozvíjať vzťah ku knižkám. Myslím si, že nič nenahradí klasické čítanie rozprávok, ale taktiež si myslím, že keď deti držia knižku v ruke a tá knižka sa „číta sama“, tak deti majú pocit že vedia čítať sú do toho viac zapálené a cítia sa viac sebestačne.

Participantka č.3 – *„sú dobré na komunikáciu, jej zlepšenie a najmä na spoznávanie nových vecí, elektroniky, ktorá už v dnešnom svete je neuveriteľne rozšírená a stále sa vyvíja“*.

U detí sa prostredníctvom didaktických techník naozaj rozvíjajú mnohé oblasti, najmä sa deti učia novým veciam zábavnou formou, ktorá ich motivuje k dosahovaniu lepších a lepších výsledkov. Didaktické pomôcky majú na deti veľmi dobrý vplyv a napomáhajú

im rozvíjať sa pomocou technológií, ktoré sú už v dnešnej dobe bežnou vecou a je dôležité ich s týmito technológiami zoznamovať.

9 ZÁVERY VÝSKUMU

V tejto kapitole by som sa chcela venovať celkovému zhrnutiu výsledkov, ku ktorým som dospela pri realizácii výskumu.

Na prvý čiastkový cieľ mi odpovedali participantky vo väčšine prípadov rovnako, a to tak že s deťmi pracujú na interaktívnej tabuľky pomocou rôznych vzdelávacích programov, ktoré sú zamerané na rozličné témy od rodiny až k prírode, doprave apod. Učiteľky sa snažia s deťmi pracovať aktívnou formou a to tak, že aj keď púšťajú videá tak sa snažia ich zastavovať a pýtať sa detí o čom video je, čo na ňom môžu vidieť apod. Čo sa týka počítačov a ich využívania, bola odpoveď od jednej participantky taká, že počítač využíva iba ona na vyhľadávanie materiálov, rôznych námetov a pomôcok. Bola tam však aj taká odpoveď, kedy používali počítač pre pomoc chlapcovi, ktorý mal vadu reči. Zakúpili pre neho rôzne programy, ktoré fungovali na princípe opakovania slovíčok. Vo svojom výskume som sa nestretla s tým, že by bola materská škola výhradne bez didaktických techník. Avšak stretla som sa s tým, že mi jedna participantka na otázku ohľadne tabletov odpovedala: „*Nepoužívame- z finančného hľadiska ich nemáme k dispozícii*“.

Čo sa týka mojej druhej čiastkovej otázky, zisťovala som, v čom sa deti podľa učiteliek rozvíjajú pri používaní didaktických techník. Musím skonštatovať, že odpovede mojich participantiek boli dosť podobné. Dve participantky mi odpovedali, že si myslia že, deti si rozvíjajú všetky oblasti avšak neuviedli žiadne konkrétne. Tretia participantka, ktorá povedala tiež, že všetky ale svoju odpoveď rozšírila o vysvetlenie svojho názoru a to tým, že povedala: „*Myslím si, že to má určite vplyv na všetky oblasti, keďže sa vlastne pomocou týchto technológií dostávajú k informáciám zábavnou formou a viac ich to baví, sama si všímam, že oveľa viac vecí si zapamätajú a viac sú motivovaní*“.

Jedna participantka mi odpovedala stručne, ale uviedla konkrétne oblasti ako napríklad informačnú a komunikačnú. Ďalej sa tam objavovali odpovede, že sa deti rozvíjajú v komunikácií, precvičujú si pamäť, pred matematické predstavy, zlepšujú sa v jazyku, vzťah ku knižkám – hlavne pomocou Albi kúzelné čítanie a v poslednej rade uviedli že im pomáhajú s celkovým spoznávaním sveta. Môžem skonštatovať, že podľa výpovedí participantiek sa skoro všetky zhodli na rozvoji komunikácie a taktiež pred matematických predstavách.

10 DISKUSIA

Naším hlavným cieľom bolo zistiť aké druhy didaktických technológií sa v materských školách najviac využívajú. Na základe získaných odpovedí, ktoré sme vyššie interpretovali sme dospeli k názoru, že najviac využívanou pomôckou je interaktívna tabuľa. Len jedna z našich participantiek odpovedala, že sa v ich škôlke interaktívna tabuľa nenachádza a dôsledku toho ju nepoužívajú. Ostatných sedem participantiek využívalo interaktívnu tabuľu, ako didaktickú pomôcku a mali s ňou výborné skúsenosti. Interaktívna tabuľa bola najčastejšie využívaná na edukačné a zážitkové učenie, kedy sa deti učili pomenovávať tvary, predmety, osoby či už z oblasti, dopravy, lesa, domácnosti a podobne. Ďalej bola využívaná na prehrávanie videí, rozprávok a púšťanie pesničiek, kreslenie, plnenie rôznych úloh.

Interaktívna tabuľa podľa autoriek Kochovej a Rohalovej (2014) spočíva v neuveriteľnom množstve možností názornosti. Pre deti vytvára priestor na uplatnenie interaktivity a vlastnej aktivity, ktorá tvorí základ v procese učenia. Spätnou väzbou, ktorá je poskytovaná dieťaťu od interaktívnej tabule je prežívanie úspechu z vlastnej aktivity, pozorovanie vlastného napredovania, ktoré vedie k ďalšej motivácií vzdelávať sa.

Menej bol využívaný tablet, ktorý podľa odpovedí participantiek buď nebol k dispozícii z finančného hľadiska alebo deti nebavil, pretože ho používali doma často. Tablety boli skôr používané podľa slov na púšťanie pesničiek či vyhľadávanie potrebných informácií k danej téme. Počítač, ako didaktická pomôcka nebol buď využívaný vôbec alebo slúžil ako prostriedok k fungovaniu interaktívnej tabule, alebo, ako prostriedok pri deťoch so špecifickými potrebami, ktorý obsahoval programy pomáhajúce s vadou reči a podobne. Ďalšími pomôckami boli rádio, ktoré slúžilo na prehrávanie hudby či pesničiek pred spaním a chytré knižky, ktoré deti učili opakovať slová a následne im pomáhali aj vytvárať si vzťah ku knižkám od nízkeho veku. Využívali ich len niektoré z našich respondentiek, ale podľa ich slov boli deťmi veľmi obľúbené.

Pre porovnanie výsledkov som si vybrala prácu, ktorá sa zaoberá ICT v českých školách, táto práca je síce zameraná na školy ako také, ale môžeme hovoriť o jednom výsledku, ktorý sa v tejto práci objavuje a to: aké ICT sa používa v školstve najčastejšie (Poláčková, 2016).

Výsledok výskumu sa dal očakávať , pretože vyšlo že najviac používanou technikou je práve interaktívna tabuľa. Moje participantky taktiež najviac používali v materských školách interaktívne tabule.

Druhý zdroj pre moju diskusiu som si vybrala bakalársku prácu od Nožičková, 2012 kde pomocou dotazníka, bolo zisťované aké didaktické techniky vlastní materské školy. Ukázalo sa, že aj v tomto prípade vlastní interaktívnu tabuľu väčšina materských škôl, ktoré sa dotazníka zúčastnili. Taktiež sa v práci objavila otázka na tablety a ukázalo sa, že skúmané materské školy sú vybavené tabletmi a niektoré dokonca viac než jedným. Čo v porovnaní s mojim výskumom je omnoho väčší podiel. Ďalej sa autorka práce zamerala na jednotku KidSmart, čo bol projekt na zvyšovanie počítačovej gramotnosti, ukázalo sa však, že len veľmi malý počet materských škôl je nim vybavený. V mojom výskume som sa síce nepýtala na KidSmart, ale zaradila som tam počítač ako taký, ale moje výsledky boli dosť podobné výsledkom tejto práce, pretože som zistila že vo väčšine prípadov je počítač využívaný iba ako prostriedok k fungovaniu interaktívnej tabule. Najviac sa využíval pri deťoch so špeciálne vzdelávacími potrebami.

10.1 Limity

Jeden z najväčších limitov mojej práce bol hlavne fakt, že nastal lock down kôli Covid-19 a bolo nemožné ísť osobne do materských škôl a robiť interview, preto všetky moje interview prebiehali online formou a to tak, že som kontaktovala 8 participantiek s ktorými som sa dohodla na dátume a čase. Taktiež ako veľký limit beriem nedostatok skúseností, ktoré mám na vypracovanie výskumu.

11 ODPORÚČANIA PRE PRAX

Naše odporúčania sú zamerané len na zabezpečenie didaktických pomôcok do všetkých škôlok, pretože, ako sme si niekoľko krát uviedli na deti majú pozitívny vplyv a pomáhajú im pri vzdelávaní sa. Viac informácií si prostredníctvom nich zapamätajú, pretože je to pre nich nové, zaujímavé a nepreskúmané. V dnešnej dobe plnej technológií sa veľakrát síce stretávame so závislosťou detí na technológiách, avšak podľa nášho názoru je poukázanie na možnosť vzdelávania sa aj cez takéto technológie dôležitá. Všade okolo nás sa to hemží technikami a je v poriadku deti učiť takýmto technikám a možnostiam, ktoré im svet ponúka. Ako sme si už uviedli sú veľmi pozitívnym prínosom pre všetky oblasti ich rozvoja a vývoja. Deti sa učia novým veciam zábavnou formou, ktorú nepovažujú za povinnosť, ale za zábavnú aktivitu pri ktorej prekonávajú samých seba. Takže naším odporúčaním je zabezpečovanie materských škôl didaktickými technikami a naďalej deti vzdelávať a učiť prostredníctvom nich, avšak samozrejme s mierou. Pretože, aj ako nám samotné participantky uviedli deti sa viac snažia, sú viac motivované a tým sa, aj ich vedomosti a poznatky rozširujú a rozvíjajú. Ale zároveň nezabúdajme výučbu pomocou didaktických technológií striedať s klasickou výučbou, aby sme sa nesnažili za každú cenu využívať len technológie.

ZÁVER

Cieľom tejto bakalárskej práce bolo zistiť aké didaktické techniky sa používajú v materských školách. A taktiež odpovedať na výskumné otázky, ktoré sme si stanovili.

K tomu, aby sme mohli zistiť odpovede na nami stanovené výskumné otázky, sme zvolili kvalitatívne orientovaný výskum a metódu polo štruktúrované interview. Myslím si, že na výskumné otázky dokážeme z odpovedí participantiek odpovedať a tým sme splnili úlohu nášho výskum.

Pri zbieraní dát sme nemali výhradne veľký problém. Jediné čo nám situáciu sťažilo bol fakt, že materské školy boli v dobe výskumu zatvorené. Preto interview prebiehalo výlučne online formou. Z výskumu sme zistili, že najviac používanou didaktickou technikou v materských školách je interaktívna tabuľa, ktorá deti rozvíja vo viacerých smeroch ako napríklad: pred matematické predstavy, svet okolo nás, rodina a pod. Druhou najpoužívanejšou didaktickou technikou bol počítač, ktorý sa používal aj pre deti so špeciálnymi vzdelávacími potrebami. Ako posledný skončil tablet, ktorý nebol využívaný materskými školami hlavne z finančných dôvodov. Taktiež sme pomocou nášho výskumu zistili, že učiteľky v materských školách vnímajú didaktické techniky veľmi kladne. Myslia si, že sú pre deti prínosom, motiváciou ale taktiež že ich všestranne vzdelávajú. V poslednom rade sme sa snažili zistiť, akým spôsobom učiteľky materských škôl pracujú s didaktickou technikou. Na túto otázku sa nám podarilo odpovedať tiež, a musíme konštatovať, že niektoré školy s nimi pracujú viac iné menej.

Považujem za pozitívne to, že materské školy využívajú didaktické techniky vo vzdelávaní detí. Myslím si, že doba ide stále vpred a preto by sme mali s didaktických technik vyťažiť maximum, samozrejme s mierou.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- Balážová, E. (2009). *Rozvíjanie informačných kompetencií detí predškolského veku*. <https://www.pdf.umb.sk/app/cmsFile.php?disposition=a&ID=5462>.
- Bednářová, J., & Šmardová, V. (2007). *Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. ComputerPress.
- Božík, R. (2018). *Podpora využití ICT v práci učitele Mš*. UTB.
- Brdička, B. (2009). *Difuze technologií ve škole 21. století. Metodický portál: Články*.
- Círus, L. et al., (2019). *teachers' attitudes towards ICT and their reflection in the pupils' digital literacy*. Ústí nad Labem: Educa PF UJEP.
- Diisessa, A. (2000). *Changing Minds: Computers, Learning and Literacy*. Cambridge, Massachusetts.
- Dostál, J. (2011). *Výukové programy*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Dostál, J. (2009). *Výukový software a počítačové hry – nástroje moderního vzdělávání* <https://jtie.upol.cz/pdfs/jti/2009/01/03.pdf>
- Friedmann, Z. (2018). *Trendy a aspekty ve výuce techniky a informatiky pro potřeby mateřských a základních škol*. Brno: Masarykova univerzita.
- Gavora, P. (2001). *Úvod do pedagogického výskumu*. Bratislava: UK.
- Gavora, P. (2006). *Sprievodca metodológiou kvalitatívneho výskumu*. Regent spol. s.r.o.
- Hendl, J. (2008). *Kvalitatívni výskum*. Praha: Portál.
- Herodek, M. (2014). *Tablet pro úplné začátečníky*. ComputerPress, Brno.
- Hrušecký, R. et al., (2013). *Digitálne technológie v materskej škole 7: práca s dokumentmi 1. Práca s dokumentmi 2*. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum. In print.
- Kalaš, I. et al., (2013). *Digitálne technológie v materskej škole 6: Integrácia DT do prostredia MŠ. Zdravo a bezpečne s DT*. Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave.
- Kalaš, I., (2010). *Digitálna gramotnosť a Pinocchiov zlatý kľúčik*. In: Zborník konferencie Moderné vzdelávanie v materskej škole [CD-ROM]. Bratislava: StiefelEurocart, s.r.o., Spoločnosť pre predškolskú výchovu.
- Kalaš, I., & Moravčík, M. (2012). *Digitálne technológie v materskej škole 1: práca s obrázkami. Práca s textom*. Metodicko-pedagogické centrum.
- Kochová H., & Rohařová, L. (2014). *Interaktívna tabuľa v materskej škole*. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum.
- Labjaková, I. (2019). *Interaktívna tabuľa v edukačnom procese*. Metodicko-pedagogické centrum.

- Luptáková, M. H. *Ziskali sme počítačovú zostavu IBM KidSmart*. Retrieved January 11, 2021, from <https://5msdt.webnode.sk/projekty/ibm-kidsmart/>
- Matějček, Z. (2005). *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte: normy vývoje a vývojové milníky z pohledu psychologa: základní duševní potřeby dítěte: dítě a lidský svět*. Grada.
- Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada.
- Moravcová, Dana. (2005) *Využívání počítačů v mateřské škole*. Metodický portál: Články.
- Nožičková, R. (2012). *ICT v mateřské škole* [bakalárska práca]. Univerzita Karlova.
- Nunez-Smith, M. et al., (2008). *Media and child and adolescent health: A systematic review*. Washington, DC: Common Sense Media.
- Pekarová, J. (2009). *Digitálne technológie v materskej škole: vybrané otázky*. Rigorózna práca. Bratislava: FMFI UK.
- Počítač ako didaktický prostriedok v materskej škole*, <https://www.skolskyportal.sk/vzdelavanie-vychoca/pocitac-ako-didakticky-prostriedok-v-materskej-skole>.
- Podhájecká, M. (2011). *Edukačnými hrami poznávame svet*. Prešov: Pedagogická fakulta.
- Poláčková, V. (2016). *ICT v českých školách* [Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta aplikované informatiky, Ústav informatiky a umělé inteligence]. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.
- Polakovič, P. et al., (2016). *Informačné a komunikačné technológie – prostriedok zvyšovania efektivity edukačného procesu*. Extrasystem Praha.
- Polkorábová, I. (2010). *Využitie IKT na vyučovaní geografie – metodická príručka*. Banská Bystrica: ZŠ Moskovská, Dostupné online: http://zsmosbb.eu/Okienko/Projekty/Metodicka_prirucka_Geo.pdf
- Průcha, J. et al., (2009). *Pedagogický slovník*. Praha: Portál.
- Rideout, V. J., & Hamel, E. (2006). *The media family: Electronic media in the lives of infants, toddlers, preschoolers, and their parents*. Menlo Park, CA: Kaiser Family Foundation.
- Silverman, D. (2005). *Ako robiť kvalitatívny výskum*. Bratislava: Ikar.
- Siraj-Blatchford, John and Siraj-Blatchford, Iram. (2004). *"IBM KidSmart Early Learning programme European Evaluation"*. Faculty of Social Sciences.
- Skinner, B. F. (1968). *The technology of teaching*. Meredith Corporation.
- Slavík, M. (2007). *Materiální didaktické prostředky a technologie jejich využívání*. Česká zemědělská univerzita, Institut vzdělávání a poradenství.

- Strýčková, G. (2014). *Implementácia digitálnych technológií do edukácie v materskej škole*. Metodicko – pedagogické centrum.
- Strauss, A. L., & Corbin, J. M. (1999). *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Albert.
- Šimeček K. (2016) *Využití tabletů v předškolním vzdělávání*. Metodický portál: Články. *Štátny vzdelávací program pre materské školy ISCED0 – predprimárne vzdelávanie*. Bratislava: ŠPÚ, 2008. Dostupné online:
http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/ms/isced_0.pdf
- Švaříček, R., & Šed'ová, K. (2014). *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál.
- U. C. N. *Počítačový program ako najúčinnější pomôcka pri nápravách poruch učenia*.
<https://www.ucn.sk/poradna/pocitacovy-program-ako-najucinnejsia-pomocka-pri-napravach-poruch-ucenia>
- Vandewater, E. et al., (2006). *Time wellspent? Relating television use to children's free-time activities*.
- Zounek, J. – Šed'ová, K. (2009). *Učitelé a technologie: Mezi tradičním a moderním pojetím*. Brno: Paido.

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

IBM – International Business Machines

IIA – Information Industry Association

IKT – informačné a komunikačné technológie